

De ouderen zelf – kwalitatieve studie in de Westhoek

Emma Volckaert –
KU Leuven; onderzoeksgroep Housing
and Urban Studies (HaUS)

Inhoud

1. Waarom?
2. Hoe?
3. “Ageing in place”...
4. ... of “moving in time”?
5. Slotbeschouwingen

1. Waarom?

- Beleid gebaseerd op “ageing in place”
- Maar... voor iedereen de beste optie? Zie kwantitatief onderzoek:
 - Voorzieningsarmoede platteland
 - Eenzaamheid
 - Mobiliteit in de woning
 - ...

1. Waarom?

Kwalitatief onderzoek

1. Verkennen
wat ervaren ouderen zelf?
2. Toegang verwerven
bvb. bij moeilijk te bereiken doelgroep
3. Verklaren
Beleving
Volgend op kwantitatief onderzoek. Vb. vallen in de
woning

1. Waarom?

Zes voorwaarden

om op een comfortabele en zelfstandige manier ouder te worden

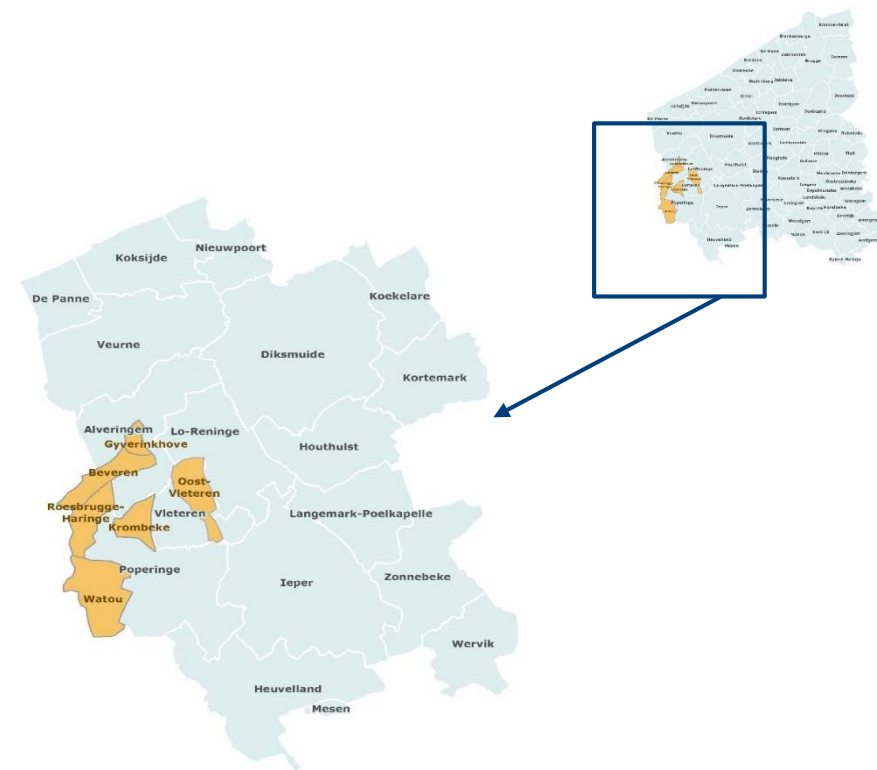
- WONING {
 1. fysiek aangepaste woningen,
 2. betaalbaar wonen,
- OMGEVING {
 3. veilige of gastvrije buurten en gemeenschappen,
 4. toereikende en veilige transportmogelijkheden,
- ZORG {
 5. langetermijndiensten inzake zorg en zorg voor chronische gezondheidsproblemen,
 6. sociale contacten

Naar: Golant, 2015

2. Hoe?

- 21 interviews in:

- Beveren
- Watou
- Roesbrugge
- Krombeke
- Gijverinkhove
- Oostvleteren

- 2 focusgroepen in woonzorgcentra in

- Alveringem
- Poperinge

- Diverse groep (naar leeftijden, voormalige beroepen en m/v)

3. Ageing in place...:

1. Woning
2. Woonomgeving
3. Zorg

3. Ageing in place...: is de woning aangepast?

- + Geen betaalbaarheidsproblemen
- + Veiligheidsgevoel is hoog, tenzij bij afgelegen wonen.
- Geen structurele aanpassingen gedaan.
 - Tenzij: bed beneden => verdieping staat leeg
 - Badkamer beneden
 - Hulpmiddelen: uitstel

MAAR: wat ze zeggen \neq realiteit

Vallen = 'toeval'

3. Ageing in place... : is de woonomgeving aangepast?

1) Directe woonomgeving

- Voetpaden zijn een probleem!
- +/- Belang tuin

3. Ageing in place... : is de woonomgeving aangepast?

2) Voorzieningen

- Daling => regionalisering platteland (Thissen & van der Meer, 2013)
- GWO: ouderen missen kruidenierszaak
- Boodschappen: 'grote' supermarkten (anonimiteit), mobiele/gespecialiseerde winkels, thuislevering
- Ook ontspanningsmghn en scholen => Effect op leefbaarheid

“Als wij bouwden, dat is 40 jaar geleden, in het jaar '74 heb ik hier gebouwd. We zeiden: het is op de platse en van de platse [de markt, het centrum]. Versta je mijn plat Vlaams? Dus, dat was mooi wonen, op 200 meter van de platse. Maar het heeft geen zin meer, want er is niks meer. We moeten toch nog onze auto uithalen als we naar de winkel willen gaan.” (77, v, Krombeke)

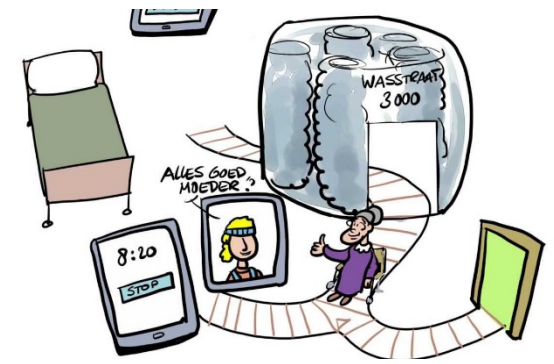
3. Ageing in place... : is de woonomgeving aangepast?

3) Mobiliteit

- Auto!! Ook voor minder mobiele ouderen. En vrouwen?
- Openbaar vervoer is onbekend + omslachtig
- Fiets: vrije tijd
- Wat als auto niet meer lukt? Geen idee....
Of rekenen op andere chauffeurs.

3. Ageing in place...: is de zorg toereikend?

- Formele zorg
 - Hulp weigeren
 - Genderaspect
 - Uren (“wachten”)
- Informele zorg:
 - Kinderen: vermindert (dochters! Kinderen niet belasten!
“ontjonging” platteland)
 - Belang buren (hoewel...)

“We hebben erover gesproken: wat gaan we doen? We hebben maar één zoon, die doet het niet. Hij heeft ook geleerd. De jonge gasten leven anders nu he. Wij [vrouwen] waren thuis, we gingen niet gaan werken. We waren thuis wanneer de kinderen thuis kwamen. Zo gaat dat niet meer. En de kleinkinderen leren voort. Dat is een heel ander leven.” (71, v, Beveren)

3. Ageing in place... beschouwingen

- Uitstelgedrag
- Tevreden? *“Ik heb niet te klagen”*
- Alternatieven ontoereikend (geen appartement, in vertrouwde woonomgeving)

“V: Heeft er u iemand gehoord [wanneer je viel]?”

A: Ik was de hele tijd aan het kijken, gaat er nu niemand passeren? Maar er passeert dan niemand he, als het nodig is. Er passeerde niemand. En 's avonds naar spoed geweest.

V: Hoe ben je dan weg geraakt?

A: Ik heb kunnen bellen. Mijn dochter werkt daar.

V: Je had een telefoon bij?

A: Nee, ik ben binnen geraakt. Maar hoe weet ik niet meer. Ik had toen zeer, maar ja.

V: Al gedacht aan een alarmsysteem?

A: Nee, ik heb dat nog niet. Je bent dan helemaal oud.” (80, v, Gijverinkhove)

4. ... of moving in time?

- 9 van de 21! (6 n.a.v. pensioen / 4 landbouwers) + respondenten woonzorgcentrum
- Contextfactoren
 1. Hoge nood
 2. Kinderen niet tot last
 3. In eigen woonomgeving

“A: Als ik verander, zou ik naar een... serviceflat gaan.

V: Waar?

A: In Poperinge. Er zijn er geen in Roesbrugge.

V: Mochten er hier in Roesbrugge zijn?

A: Ja, als het serviceflat is, ja. En als er een lift is. Er zijn hier appartementen. Aan de IJzer. Maar er is geen lift. Maar het zijn gewone appartementen. Mijn gedacht is, zeker als je alleen bent, je moet alles zelf regelen: naar een serviceflat gaan. Maar ik zou liever in Roesbrugge blijven. Kijk, mijn familie is hier. Het kleinkind, twee, drie kleinkinderen zijn hier. En mijn zus en mijn zoon.” (72, v, Roesbrugge)

4. ... of moving in time?

1. Voormalige **landbouwers** => pensioenmigratie binnen Westhoek?
 - Reden? Overlaten bedrijf + onaangepaste woning
 - Naar? Onaangepaste woning
 - Tevreden? Ja!

2. Bewoners **woonzorgcentra**
 - Reden? “Binnen geplooid” en/of kinderen en/of onzeker in vroegere woning => Verschil in autonomie beslissing!
 - Tevreden? Afhankelijk van...
 1. Autonome beslissing
 2. Beslissingstijd
 3. Lokale binding

5. Slotbeschouwingen

1. Onaangepast wonen
2. Uitstelgedrag
3. Verhuizen? Naar onaangepaste woning
4. Belang groene en vertrouwde omgeving

Case 2: Kempen: meer focussen op zorg